

Terje Skjeggedal

"European Urban Knowledge Network" - noe for Norge?



NIBR
Norsk institutt for
by- og regionforskning

NOTAT 2008:112

Tittel: **"European Urban Knowledge Network"**
- noe for Norge?

Forfatter: Terje Skjeggedal

NIBR-notat: 2008:112

ISSN: 0801-1702
ISBN: 978-82-7071-730-9
Prosjektnummer: O-2634
Prosjektnavn: Rapport om norsk tilknytning til "European Urban Knowledge Network"

Oppdragsgiver: Kommunal- og regional departementet

Prosjektleder: Terje Skjeggedal

Referat: Notatet gir en kort beskrivelse av European Urban Knowledge Network (EUKN) og oppbygging av EUKNs e-bibliotek, diskuterer dette i forhold til norske kunnskapsbehov og trekker fram aktuelle momenter i en diskusjon av et eventuelt norsk medlemskap.

Dato: Juni 2008

Antall sider: 18

Utgiver: Norsk institutt for by- og regionforskning
Gaustadalléen 21, Postboks 44 Blindern
0313 OSLO

Vår hjemmeside: Telefon: 22 95 88 00
Telefaks: 22 60 77 74
E-post: nibr@nibr.no
<http://www.nibr.no>

Org. nr. NO 970205284 MVA

© NIBR 2008

Forord

Notatet er utarbeida på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet, regionalpolitisk avdeling, innafor ei ramme av vel et ukeverk. Formålet med notatet er å gi et grunnlag for å diskutere en mulig norsk tilknytning til European Urban Knowledge Network (EUKN).

Notatet er skrevet av Terje Skjeggedal med innspill fra Olaf Foss og Ove Langeland. Kontaktperson i departementet har vært Ivar Alnæs.

Oslo, juni 2008

Berit Nordahl

Forskningsleder

Innhold

Forord.....	1
Tabelloversikt	3
1 Formål og innhold	4
2 Hva er EUKN?	5
2.1 Bakgrunn, formål og aktivitet	5
2.2 Nordiske medlemsland i EUKN.....	6
2.3 EUKN og andre nettverk	7
3 Hva er det norske kunnskapsbehovet?	9
4 Hvordan er EUKNs e-bibliotek organisert?.....	12
5 Hvordan er e-biblioteket egna til å tilfredsstillе norske behov?.....	14
6 Er EUKN medlemskap noe for Norge?	15
6.1 Vurderingsgrunnlag.....	15
6.2 Betingelser og forutsetninger for medlemskap	15
6.3 Vurderinger av nytten av norsk tilknytning til EUKN	16
Litteratur.....	18

Tabelloversikt

Tabell 4.1... <i>E-bibliotekets inndeling av bypolitikk i underpunkter og temaer.</i>	12
Tabell 4.2... <i>Inndeling i bypolitikk-temaer på EUKNs danske nettside.</i>	13

1 Formål og innhold

Formålet med notatet er å gi en kortfatta oversikt over hva nettverket EUKN, ”European Urban Knowledge Network”, dreier seg om. Notatet skal kunne gi et grunnlag for å diskutere mulig norsk tilknytning til EUKN. Notatet baserer seg i hovedsak på informasjon fra EUKNs nettsider, www.eukn.org, som også har linker til de nasjonale nettstedene til medlemslandene i EUKN.

Videre i notatet følger i kapittel 2 en kort redegjørelse for hva EUKN er og EUKNs definisjon av bypolitikk. Kapittel 3 presenterer i stikkords form kunnskapsbehovene i norsk bypolitikk og byplanlegging slik de er presentert i stortingemeldinger, i storbyprogrammet og sluttrapporten for byforskningsprogrammet (Norges forskningsråd 2005). I tillegg har vi også tatt med kunnskapsutfordringene i et nordisk perspektiv slik de kommer fram i prosjektet: *Nordic Urban Research: Strengths and Challenges under the heading of a New Global Agenda*, som nettopp er gjennomført for NordForsk av Nordregio og NIBR (NordForsk 2007). I kapittel 4 ser vi på organisering av og innhold i EUKNs e-bibliotk og vurderer så i neste kapittel hvordan e-bibliotekt kan være egna til å tilfredsstillе norske behov. Notatet avsluttes med en gjennomgang av betingelsene for medlemskap i EUKN og noen innspill til diskusjonen en eventuell norsk tilknytning til EUKN.

2 Hva er EUKN?

2.1 Bakgrunn, formål og aktivitet

Initiativet til EUKN, European Urban Knowledge Network, ble tatt at EUs ministere for by-politikk i november 2004. EUKN er et pilotprosjekt med overordna mål å bistå medlemsland, byer og andre byaktører med deres kunnskapsbehov angående byspørsmål. Målgruppene er politikere, praktikere og forskere (EUKN 2007:5).

Nettverket bygger på erfaringene fra det eksisterende URBACT programmet (se kort omtale i kapittel 2.3), men dekker et breiere spekter av politikker og byer. Målet med pilotprosjektet er å etablere et solid og effektivt kunnskapsnettverk mellom europeiske byer og kunnskapsinstitusjoner i perioden 2005 – 2013.

EUKN har tre kjerneaktiviteter (EUKN 2007:4):

- Utvikle et europeisk e-bibliotek for bypolitikk og byforskning
- Formidle erfaringer og informasjon gjennom nasjonale ”focal points”
- Binde sammen eksisterende nettverk innen bypolitikk

17 EU-medlemsland (Belgia, Danmark, Finland, Hellas, Italia, Frankrike, Kypros, Luxemburg, Nederland, Polen, Portugal, Romania, Spania, Storbritannia, Sverige, Tyskland og Ungarn), i tillegg til URBACT-programmet, nettverket EUROCITIES og EU-kommisjonen, deltar per mai 2008 i nettverket. Hvert av medlemslandene har etablert et nasjonal ”focal point” som er ansvarlig for å samle relevant kunnskap på nasjonalt nivå og gjøre denne kunnskapen tilgjengelig for EUKN.

Den viktigste komponenten i EUKN er en on-line database, det europeiske by e-biblioteket. I tillegg til e-biblioteket finnes også en oversikt over bynyheter og bymøter på EUKNS nettside.

EUKN pilot prosjektet blir drevet under det nederlandske Ministry of the Interior and Kingdom Relations. Sekretariatet, som er ansvarlig for den daglige drifta av EUKN og vedlikehold av nettsida er lagt til Nicis institute i Haag.

EUKN partnerne har formulert en felles definisjon av bypolitikk (<http://www.eukn.org/eukn/abouteukn/index.html>, 4.3.2008):

Urban policy is multidisciplinary and constantly adjusting itself to new demands. Cities as focus of modern society are socially, culturally and economically dynamic entities. Successful urban policy integrates multiple domains: relevant domains are labour market, spatial planning, housing, environmental sustainability, safety, mobility, economy, culture, and social inclusion policies. The main focus of effective urban policy is life and functions in urban areas. Effective management of urban policy is marked by good governance. Increased citizen and civil society participation, as well as cooperation between local authorities and municipalities are an indispensable part of urban policy. The main challenges posed by urban policy are to create cities that are inclusive, attractive, safe and offer opportunities for all.

EUKN tilbyr for øyeblikket kunnskap om følgende seks bypolitikk områder:

- Sosial inkludering og integrering (Social inclusion and integration)
- Bolig (Housing)
- Transport og infrastruktur (Transport and infrastructure)
- Bymiljø (Urban environment)
- Økonomi, kunnskap og sysselsetting (Economy, knowledge and employment)
- Sikkerhet og kriminalitetsforebygging (Security and crime prevention)

2.2 Nordiske medlemsland i EUKN

Tre nordiske land er medlem av EUKN. Danmark og Finland har deltatt noen år og har aktive nettsider. I januar 2008 vedtok også Sverige å slutte seg til EUKN.

Landene har valgt ulike måter for organisering av aktiviteten i EUKN. I Danmark har Integrasjonsministeriet det overordnede ansvaret for EUKN Danmark og for Danmarks deltakelse i styringsgruppa for EUKN (<http://www.eukn.dk/page.php?ID=820>, 5.3.2008). De praktiske oppgavene blir utført av det nasjonale "focal point" (sekretariatet), en redaksjonskomite og emneredaksjoner. Det nasjonale "focal point" er lagt til Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) (www.sbi.dk), som er et statlig forskningsinstitutt for bygningsvirksomhet og det bygde miljø, fra 1.1.2007 fusjonert med Aalborg Universitet. "Focal point" har bl.a. følgende oppgaver:

- Utvikling av nettsider og databasesystem for EUKN Danmark
- Ansvar for innholdet på nettsidene
- Veiledning til personer som vil legge inn oppslag
- Markedsføring av EUKN i Danmark
- Etablering av redaksjonskomite og emneredaksjoner
- Kontakt til danske brukere av EUKN
- Forbindelse til sekretariat for EUKN Europa
- Diskusjoner med EUKN om utvikling av EUKN

Redaksjonskomiteen består av personer med innsikt i bypolitikk. Oppgavene deres er å bidra til utvikling av innholdet i nettsidene gjennom en faglig vurdering av innhold og emner som dekkes. For hvert av emnene på det danske nettstedet etableres det en emneredaksjon med 2-4 medlemmer som dekker erfaringer med praksis og forskning. Emneredaksjonene skal finne relevante prosjekter, forskningsresultater og bypolitikk programmer. De strukturerer innkomne forslag og godkjenner oppslag for offentliggjøring på nettstedet.

I følge hovedansvarlig for det danske "focal point" på SBI har nettsida nå ca 6000 besøk pr. måned. Nettsidene har bare vært tilgjengelig siden 2006, slik at det ennå er for få oppslag (104) til at siden kan fungere tilfredsstillende. Målet er å kunne legge inn 100 oppslag pr år, i tillegg til 50 nyheter. De 20 emnene bør i følge SBI til sammen ha minst 300 oppslag, for at nettsidene skal bli virkelig interessante for praktikere. Danmark har valgt en egen struktur på nettsidene fordi EUKN-strukturen ikke var tilfredsstillende i dansk sammenheng. Det diskuteres nå i EUKN å omarbeide strukturen på nettsidene, mer i retning av den danske. Ei arbeidsgruppe skal legge fram forslag til ny struktur sommeren 2008. Arbeidet med det danske nettstedet drives i hovedsak ved hjelp av studenter, nå med 1000 timer pr. år, i tillegg til 200 forsker/konsulent timer. (samtale med Knud Erik Hansen, SBI, 22.4.2008).

I Finland er det Inrikesministeriet som har det overordna ansvaret for EUKN. Det nasjonale "focal point" er lagt til the City of Helsinki Urban Facts (<http://www.hel2.fi/tietokeskus/eng/>). The City of Helsinki Urban Facts samler, analyserer og formidler kunnskap om fortid, dagens situasjon og framtida for Helsinki og distriktene omkring. En av hovedoppgavene til "focal point" er å tilrettelegge modellprosjekter, forskningsrapporter og programmer som dreier seg om byutvikling og bypolitikk til internettplattformer for den europeiske nettsida. Det er etablert et nasjonalt nettverk som involverer relevante aktører fra forskning, praksis og politikk. Det nasjonale finske nettverket er bygd opp sammen med Inrikesministeriet, de 15 største byene i Finland, forskningsinstitutter og andre bypolitisk orienterte organisasjoner (<http://www.eukn.org/finland/rolefocalpoint/index.html>, 5.3.2008).

I Sverige er det Integrations- och jämställdhetsdepartementet som har det overordna ansvaret for EUKN, og det er Mångkulturelt Centrum i Botkyrka (www.mkc.botkyrka.se) som er utpekt som nasjonalt "focal point". Mångkulturelt sentrum er en kommunal stifelse som skal være forum og møteplass for ulike estetiske uttrykk, forskning, kunnskaps-, og erfaringsutveksling knytta til migrasjon og sosialt og kulturelt mangfold. Egen svensk EUKN nettside er ennå ikke operativ.

2.3 EUKN og andre nettverk

EUKN har som ambisjon å binde sammen og bli et formidlingsnettverk for andre urbanorienterte nettverk. I et notat fra sekretariatet beskrives relasjonene mellom EUKN og andre nettverk. Som følgende utdrag for notatet viser, ønsker EUKN at de andre nettverkene i enda større grad enn hittil skal bruke e-biblioteket som formidlingskanal (EUKN 2008):

EUKN og URBACT

URBACT er et utvekslings og læringsprogram for byer som deltar i EU kommisjonens initiativ: "Regions for Economic Change". Programmet skal bidra til efaringsutveksling om bærekraftig byutvikling mellom politikere og praktikere i byene, formidle god praksis erfaringer fra byene og bistå politikere og praktikere med å definere aksjonsplaner for bærekraftig byutvikling. URBACT bisto i arbeidet med å utvikle plattformen for EUKN og sekretariatene for URBACT og EUKN samarbeider for å støtte arbeidet til de nasjonale "focal points". Samarbeidet kan videreutvikles ved at URBACT i større grad bruker e-biblioteket til å formidle sine erfaringer.

EUKN og ESPON

The European Spatial Planning Observation Network (ESPON) ble etablert for å bistå politikkutvikling og bygge et europeisk vitenskapelig fellesskap knytta til territoriell utvikling. Formålet er å styrke kunnskapsgrunnlaget om territoriale strukturer, trender og politikkutfordringer i et utvida europeisk fellesskap, både i urbane og rurale områder. Både EU-medlemsland og ikke-medlemmer (Norge, Sveits, Island og Liechtenstein) deltar i ESPON. ESPON er et anvendt forskningsnettverk som nå omfatter 31 land. Mer en 225 partnere og vel 130 forskjellig institusjoner og organisasjoner deltar i førte fase av programmet. ESPON har et nasjonalt kontaktpunkt i hvert medlemsland. NIBR er utpekt som kontaktpunkt i Norge. ESPON og EUKN informerer hverandre om utviklinga innen organisasjonene. Også dette samarbeidet kan videreutvikles ved at ESPON i større grad bruker e-biblioteket som formidlingskanal.

EUKN og INTERACT

INTERACT (INTERREG Animation Cooperation and Transfer) er program som søker å bygge på erfaringene fra INTERREG I og II for å øke effektiviteten i INTERREG III. Målet med INTERACTs nettside er å bringe informasjon om alle sider ved INTERREG og den pågående debatten om europeisk territoriell samarbeid. INTERACT og EUKN informerer hverandre om utviklinga innen organisasjonene. Også dette samarbeidet kan videreutvikles ved at ESPON i større grad bruker e-biblioteket som formidlingskanal.

3 Hva er det norske kunnskapsbehovet?

EUKN har ambisjoner om å være et redskap både for politikere, praktikere og forskere. Det første spørsmålet er da hvilken kunnskap og hvilke erfaringer som er interessante for norsk byplanlegging, byforvaltning og byforskning, og deretter hvordan EUKN er egna til å tilfredsstille dette kunnskapsbehovet. Så spør det om medlemskap i EUKN er en nødvendig forutsetning for å få tilgang til kunnskapen.

Et enkelt grunnlag for å vurdere disse spørsmålene kan vi få ved å se på hvilke temaer som blir ansett som sentrale i de siste stortingsmeldingene om bypolitikk, i storbyprogrammet og i innretning og oppsummering av byforskningsprogrammet. I tillegg har vi også tatt med kunnskapsutfordringene i et nordisk perspektiv slik de kommer fram i prosjektet: *Nordic Urban Research: Strengths and Challenges under the heading of a New Global Agenda*, som nettopp er gjennomført for NordForsk av Nordregio og NIBR (NordForsk 2007).

Stortingsmeldingene som er mest aktuelle i denne sammenhengen er ”Bedre miljø i byer og tettsteder” (St. meld. nr. 23 (2001-2002)), ”Storbymeldingen” (St.meld. nr. 31 (2002-2003)) og ”Hovedstadsmeldingen” (St.meld. nr. 31 (2006-2007)).

Formålet med St. meld. nr 23 (2001-2002) er å sammenfatte og forsterke den nasjonal by- og tettstedspolitikken, og å tydeliggjøre de beste grepene regionalt og lokalt som underbygger denne politikken. I meldinga presenteres en modell for bærekraftig byutvikling. Kollektivtransporten utgjør ryggraden og de viktigste elementene er: et sterkt sentrum, konsentrert utbygging, lokalsamfunn, sammenhengende grønnstruktur, hovednett for sykkeltrafikk og hovedvegssystemet. I kapittel 6 summeres politikken for bedre miljøer i byer og tettsteder i følgende punkter: Attraktive tettsteder, funksjonelle bystrukturer, byomforming med kvalitet, sikre og videreutvikle grønnstrukturen, bevare kulturminner og kulturmiljø, redusere luftforurensning og støy, og enklere og bedre planlegging.

I Storbymeldingen (St. meld. nr. 31 (2002-2003)) gir regjeringa et bilde av norske storbyer og storbyregioner og trekker opp perspektiver for en langsiktig storbypolitikk. Meldinga er organisert etter følgende tema: Samordning av statlig politikk (overfor storbyene); storbyregionene – bystruktur, befolkningsutvikling og næringsstruktur, storbyens regionale og nasjonale rolle; samarbeid om bærekraftig storbyutvikling; og sosiale utfordringer i storbyen

Formålet med Hovedstadsmeldinga (St. meld. nr. 31 (2006-2007)) er å belyse og trekke opp en politikk for Oslos rolle som hovedstad og største by, styringsutfordringene i hovedstadsregionen og Oslos særlige utfordringer som storby. Meldinga behandler disse temaene: En åpen, trygg og skapende hovedstadsregion; sterk hovedstadsregion – fortrinn for hele landet; levekår og velferd; mangfoldig og

åpen hovedstad; barn, skole og storbymiljø; trygg hovedstad; kultur og kreativitet; nyskapende og internasjonalt konkurransedyktig region; områdeutvikling og attraktiv hovedstad; og transport, miljø og utvikling i storbyregionen.

”Program for storbyrettet forskning”, storbyprogrammet, ble starta av de fire storbykommunene Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger i 1986, og formelt tilknytt Kommunenes Sentralforbund i 1990. I 2005 ble også Kristiansand kommune deltaker i forskningssamarbeidet. Hensikten med programarbeidet er gjennom forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsprosjekter å øke kunnskapen om sentrale utviklingstrekk i storbyene. Programmet skal dekke det storbyspesifikke kunnskapsbehovet og behov som ikke fanges opp gjennom øvrig kommunalforskning eller andre forskningsprogrammer. I perioden 2008-2011 er følgende tema prioritert (<http://www.byradsavdeling-for-finans-og-utvikling.oslo.kommune.no/forskning/storbyforskning>, 28.3.2008): Arbeidskraftutfordringer og arbeidsgiverutvikling i storby; organisering, kvalitet og brukerorientering; sosiale utfordringer i storby; storbyenes regionale rolle; og klima og miljø.

Byforskningsprogrammet: *Byutvikling – drivkrefter og planleggingsutfordringer* ble finansiert og gjennomført av Norges forskningsråd i perioden 2000 – 2005. Programmet hadde følgende tre hovedprioriteringer (Norges forskningsråd 2005): Byforståelse/byteori (utvikling av innholdet i begreper omkring ”det urbane”, utvikle betraktningmåter for å beskrive og tolke byens endring), empirisk kunnskap om endringsprosesser (teknologiske, demografiske og næringsmessige endringsprosesser; sosiale og kulturelle endringsprosesser, fysiske endringsprosesser) og utvikling av handlingsalternativer.

Programstyret for byforskningsprogrammet oppsummerer behovet for videre byforskning i følgende seks punkter (Norges forskningsråd 2005):

- Behov for romlig territoriell forskning generelt og byforskning spesielt
- By og regionforskning må ses i sammenheng
- Norske byregioner bør ses i et europeisk perspektiv
- Handlingsalternativer og styringsformer
- Byenes som setra for næringsmessig innovasjon
- Videre utvikling av byteori

Prosjektet: *Nordic Urban Research: Strengths and Challenges under the heading of a New Global Agenda*, som nettopp er gjennomført for NordForsk av Nordregio og NIBR (NordForsk 2007) oppsummerer framtidig forskningstemaer i nordisk byforskning i tre punkter:

- Mangfoldige byer – kreativitet og segregasjon
- Byenes rolle og funksjon i regional og (trans)nasjonal utvikling
- Den karbonfrie by – reduksjon av den menneskeskapte drivhuseffekten og tilpasninger til klimaendringer

I tillegg til disse forskningstemaene ble det også identifisert fire tverrgående dimensjoner som på ulike måter og nivåer inngår i de tre temaene:

- Bærekraftig utvikling
- Det nordiske velferdsregimet i endring
- Globaliseringen og dens påvirkning på nordiske byer
- Urban styring (governance)

Vi ser at det er mange ulike temaer som er på dagsorden, men også at det er noen temaer som går i igjen i mange sammenhenger. NordForsks oppsummering av forskningstema og dimensjoner er dekkende, også for norske forhold. Spørsmålet er da om EUKN kan bidra med relevant kunnskap om disse temaene.

4 Hvordan er EUKNs e-bibliotek organisert?

Hovedkomponenten i EUKN er en on-line database, det europeiske by e-biblioteket. Databasen er organisert etter de seks nevnte politikkområdene, som igjen er delt inn i underpunkter og videre i temaer. De ulike temaene finnes også i en egen søkeliste for tema.

Under hvert tema inneholder e-biblioteket fire typer dokumenter:

- Beskrivelse av eksempler (best or proven practices) - case
- Sammendrag av anvendt forskning – research
- Beskrivelse av vellykka politikk – policy
- Beskrivelse av relevante nettverk – network

Tabell 4.1 *E-bibliotekets inndeling av bypolitikk i underpunkter og temaer.*

<p>Economy, knowledge & employment</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digital services - Research & innovation - Training - Urban economy - Working patterns <p>Housing</p> <ul style="list-style-type: none"> - Housing management - Housing policy - Housing quality <p>Security & crime prevention</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anti-crime policy - Crime prevention - Risk management - Sense of insecurity - Tackling crime 	<p>Social inclusion & integration</p> <ul style="list-style-type: none"> - Community development - Education - Equality - Integration of social groups - Quality of life <p>Transport and infrastructure</p> <ul style="list-style-type: none"> - Air transport - Public transport - Roads and road transport - Services and amenities - Technical infrastructure - Water transport <p>Urban environment</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cultural heritage - Environmental sustainability - Land use - Urban renewal
--	---

Kilde: <http://www.eukn.org/eukn/themes/index.html>, 4.3.2008

Danmark har valgt å organisere den danske nettsida etter en annen inndeling i underpunkter og temaer, se tabell 4.2. I tillegg til disse temaene, vil det danske nettstedet gjerne ha oppslag om: tilgjengelighet, industri og havneareal, og individuell og offentlig transport.

Tabell 4.2 *Inndeling i bypolitikk-temaer på EUKNs danske nettside.*

<p>Byens kvaliteter og problemer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betalbare boliger - Boligpræferencer - Byens arkitektur - Bygningskultur - Byens pladser og grønne områder - Bæredygtighet i byen - Etnisk integration - Kulturen i byen - Nye boligbebyggelser - Sikkerhet og tryghet i byen - Andre kvaliteter i byen <p>Udvikling af områder i byen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Områder med nyere almene etagebebyggelser - Ældre byområder - Parcelhusområder - Udvikling af nye bydele - Andre typer byområder 	<p>Byens styre</p> <ul style="list-style-type: none"> - Governance – partnerskaber - Borgerdeltagelse - Andre temaer om byens styre <p>Byen – som et element i regionen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Videnøkonomi og beskæftigelse - Byen i samspill og konkurrence med andre byer - Byer i økonomisk svage regioner - Andre temaer om byen i regionen <p>Bypolitiske programmer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nationale bypolitiske programmer - Lokale bypolitiske programmer <p>Byernes udvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trends i byernes udvikling
--	---

Kilde: <http://www.eukn.dk/page.php?ID=3>, 5.3.2008

5 Hvordan er e-biblioteket egna til å tilfredsstillere norske behov?

Hvor godt e-biblioteket kan tilfredsstillere norske behov henger først og fremst sammen med om de aktuelle temaene finnes som oppslag i biblioteket og om oppslagene er relevant for norske byer. Siden nettverket fortsatt er under oppbygging, er det ennå lagt inn for få oppslag til at biblioteket kan fungere tilfredsstillende. Det blir som vi har nevnt, også påpekt av lederen for det danske nettstedet. Derfor har det foreløpig liten hensikt å undersøke nærmere hva som måtte finnes av oppslag av utvalgte temaer.

De seks hovedtemaene i biblioteket er alle interessante for norske byer. Det som åpenbart mangler i forhold til de definerte temaene i Norge, er informasjon om styring (governance) i byer og om byer i regional sammenheng. Disse temaene er da også tatt inn i danskenes egen inndeling av temaer ("byens styre", "byen – som et element i regionen").

Det er store variasjoner i antall oppslag fra tema til tema. Enkelte tema har bare noen få oppslag. Flest oppslag, 155, har temaet "Citizen's participation" som er et underpunkt under "Community development" under hovedtemaet "Social inclusion & integration".

Oppslagene har en forholdsvis kortfatta tekst, men med referanser til kontaktperson (telefon), nettsteder og aktuelle dokumenter. På den måten gis det en rask introduksjon til hva oppslaget dreier seg om, og samtidig muligheter for videre lesing og/eller kontakt for spesielt interesserte. Forutsatt tilstrekkelige og ajourførte oppslag på de aktuelle temaene, skulle dette være et godt opplegg for kunnskapsformidling.

6 Er EUKN medlemskap noe for Norge?

6.1 Vurderingsgrunnlag

Vurderingen om medlemskap vil selvfølgelig dreie seg om avveininger mellom nytte og kostnader. Kostnadene er det forholdsvis greit å finne en størrelsesorden for. Nyttan er mer komplisert. Dreier spørsmålet seg bare om umiddelbar nytte av informasjonen som kommer fram på nettsidene og i e-biblioteket, er svaret enkelt. Denne informasjonen kan jo alle som vil hente gratis ned fra nettet. Men tilgangen på informasjon vil selvsagt avhenge av antall medlemmer. Alle kan ikke være "gratispassasjerer". Derfor må det være andre argumenter som gjør at land melder seg inn i nettverket. Dette kommer vi tilbake til i kapittel 6.3, men først litt om kostnader og forutsetninger for medlemskap.

6.2 Betingelser og forutsetninger for medlemskap

Medlemskap i EUKN forutsetter et årlig bidrag på 25 000 EUR fra hvert medlemsland. I tillegg kreves det ressurser til å etablere og drive et nasjonal "focal point" (NFP). I følge EUKN (2007) varierer hittil de årlige kostnadene for de forskjellige NFP fra 30 000 EUR til 200 000 EUR.

Etter EUKUNs retningslinjer for NFP kan disse legges til et relevant departement, til et nasjonalt forskningsinstitutt eller til et uavhengig offentlig organ. Nødvendig arbeidskraft blir stipulert til 1 hovedkoordinator, fortrinnsvis i hel stilling, og 2-3 medarbeidere, fortrinnsvis i fulle stillinger. Arbeidet går i hovedsak ut på å velge ut og vurdere aktuelle dokumenter som er relevant for e-biblioteket og å vedlikeholde den nasjonale EUKN nettsida: legge inn aktuelle kunnskapsdokumenter, nyheter og møter, etc.

Som vi har nevnt tidligere, har danskene lagt seg på et vesentlig mindre ressurskrevende nivå. De regner med at 1000 timer arbeid (utført av studenter), pluss 200 timer fra forsker/konsulent vil være tilstrekkelig for å drive nettstedet.

De tre nordiske landene som er medlem i EUKN har som vi har sett, valgt tre ulike løsninger for NFP. Danmark har lagt NFP til et nasjonalt forskningsinstitutt, Statens Byggeforskningsinstitutt, Finland har valgt et kommunalt statistisk kontor, City of Helsinki Urban Facts, og Sverige har valgt en kommunal stiftelse knytta til migrasjon og sosialt og kulturelt mangfold, Mångkulturelt Centrum i Botkyrka.

Uansett hvilken type institusjon som velges til NFP, vil det være betydelige kostnader knytta til NFP: I første omgang til etablering av nettsted og organisering av et effektivt opplegg for innmelding og kvalitetssikring av oppslag til nettstedet, og seinere til drift og vedlikehold av nettstedet og organisasjon. Det er mulig å tenke seg minimumsløsninger her, men da tror vi det er små sjanser for at et eventuelt norsk NFP kan bli etablert som et kjent og brukt kunnskapscenter. Derfor tror vi etablering og drift av et norsk NFP må ses på som et større prosjekt. Vi vil anslå kostnadene til å dreie seg om i størrelsesorden kr. 1 mill i etableringsåret og videre minimum kr. 500.000,- pr. år til drift og vedlikehold.

6.3 Vurderinger av nytten av norsk tilknytning til EUKN

Den umiddelbare nytten av EUKN, som tilgang til informasjonen fra e-biblioteket, forutsetter ikke medlemskap. Her kan vi fritt bruke hva vi finner. Det må være andre argumenter som er avgjørende for et eventuelt medlemskap. Vi har ikke gjort noen spesielle undersøkelser i den forbindelse, men vil på bakgrunn av våre erfaringer innen byforskning trekke fram noen punkter som er aktuelle i en diskusjon av eventuelt norsk medlemskap i EUKN:

For det første har Norge noe å bidra med i europeisk byforskning. Norske byer er alle relativt små i europeisk sammenheng, og mye av europeisk byforskning har dreid seg om store byer, på metropol nivå, som vel bare Oslo i Norge kan sies å være. De siste årene har imidlertid små- og mellomstore byer og polysentrisk byutvikling fått større oppmerksomhet i europeisk og internasjonal byforskning, for eksempel innen nettverket ESPON. På dette området fins mye norsk byforskning. Problemet i europeisk sammenheng kan være at mye av forskningen bare er skrevet og formidla på norsk.

Mer kontakt og samarbeid med europeiske byer, fordi norsk byforskning er interessant også i Europa, kan bidra til større kontakt og utveksling av kunnskap, ikke bare mellom forskere, men også mellom praktikere i byer og departementer. På den måten vil EUKN kunne bidra til en profesjonalisering av norsk bypolitikk.

Et norsk nettsted som et NFP i EUKN vil også kunne fungere som et mer spesielt norsk nettsted for informasjon om byer, som det for eksempel har vært snakk om i forbindelse med storby samarbeidet. Nettstedet vil kunne fungere også som en nasjonal kunnskapsbase.

Siden alle de nordiske landene, bortsett fra Norge og Island, nå er medlem av EUKN, vil et norsk EUKN medlemskap og nettsted også kunne utnyttes som et samlingspunkt for nordisk byforskning og stimulere til større kontakt om samarbeid mellom byforskere og bypraktikere i nord. Den tidligere nevnte rapporten til NordForsk (2007) viste jo at det er lite formalisert samarbeid mellom nordiske byforskningsinstitusjoner utover samarbeid mellom forskere på definerte prosjekter.

Det finnes allerede noen mer tematiske nordisk nettverk, som alle er små og har små administrative ressurser. Et NFP vil også kunne bistå med informasjon fra disse nettverkene og dermed stimulere aktiviteten.

Den store bredden i bypolitikk og byforskning skulle tilsi at et EUKN medlemskap kan være interessant for flere departementer, Kommunens Sentralforbund og, særlig de største, bykommunene. Det samme gjelder Norges forskningsråd.

Byenes rolle for regional og nasjonal utvikling, og som sosiale og kulturelle smeltedigler, er av økende betydning i alle land, også i Norge. Bypolitikk blir derfor stadig viktigere. Deltakelse i EUKN kan gi bedre muligheter for kunnskapsutvikling og samarbeid om bypolitikk, særlig i Norden.

Litteratur

EUKN (2007): *EUKN Post-2006. EUKN Linking knowledge, creating urban insight.* EUKN Secretariat, Nicis Institute.

EUKN (2008): *2nd draft of a Vision Document on EUKN future dissemination work, knowledge exchange facilitation and contribution to building synergies between existing networks.* Haag: EUKN Secretariat, Nicis Institute.

NordForsk (2007): *Urban development. Nordic strengths and challenges under the heading of a new global agenda.* Nordforsk Policy Briefs 2007-3. Oslo: NordForsk

Norges forskningsråd (1995): *Sluttrapport fra byforskningsprogrammet Byutvikling – drivkrefter og planleggingsutfordringer.* Oslo: Norges forskningsråd.

St. meld. nr. 23 (2001-2002) *Bedre miljø i byer og tettsteder.* Oslo: Miljøverndepartementet.

St. meld. nr. 31 (2002-2003) *Storbymeldingen. Om utvikling av storbypolitikk.* Oslo: Kommunal- og regional departementet.

St. meld. nr. 31 (2006-2007) *Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion. Hovedstadsmeldingen.* Oslo: Kommunal- og regional departementet.